

20 APR. 2018

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
T.a.v. Natura 2000
Ontwerpwijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden
Postbus 40225
8004 DE Zwolle

Datum
Ons kenmerk HBR-826180
Aantal bijlagen

10.2.e

Onderwerp Zienswijze Ontwerpwijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden ('Veegbesluit')

Geachte heer, mevrouw,

Middels dit schrijven ontvangt u de zienswijze van het Havenbedrijf Rotterdam N.V. ('HbR') op het Ontwerpwijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege bijzondere waarden ('Veegbesluit').

In het Veegbesluit worden extra instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en habitatrichtlijnsoorten in een honderdtal Natura 2000-gebieden toegevoegd. Uit onze analyses blijkt dat de toevoeging van met name habitats, vanuit de vereisten van de Europese Habitatrichtlijn, niet altijd (herleidbaar) goed is onderbouwd. Bovendien varieert de peildatum per besluit, soort en habitat, zonder toelichting op de reden of de verschillen. Zo wordt vaak de datum van aanwijzing genoemd, maar bijvoorbeeld ook het jaar 2004. Voor de toegevoegde instandhoudingsdoelstellingen geldt eveneens dat deze niet altijd gemotiveerd en consistent zijn. In de bijlage hebben wij een samenvatting van onze bevindingen opgenomen.

Welke consequenties het Veegbesluit heeft voor de toelaatbaarheid van nieuwe activiteiten binnen en buiten de betrokken habitats en Natura 2000-gebieden kan niet worden bepaald, omdat de consequenties van het Veegbesluit niet in kaart zijn gebracht, het beheer van toegevoegde habitats nog niet (op kenbare wijze) geregeld is en de ontwikkelingsruimte in het PAS (ook voor het prioritair project Rotterdams Haven- en Industriegebied) niet bekend is.

HbR is van oordeel dat de toevoeging van de in de bijlage bij dit schrijven genoemde habitats nader moet worden onderbouwd en dat de consequenties zo snel mogelijk moeten worden doorgevoerd in de betrokken beheerplannen en het PAS. Bij de vaststelling van het Veegbesluit dienen de besluiten tot aanpassing van de betrokken beheerplannen en het PAS ten minste in ontwerp te zijn gepubliceerd, zodat bij plan- en toelatingsbesluiten de benodigde informatie voor de praktijk beschikbaar is. De betrokken besluiten dienen aansluitend zo snel als mogelijk van kracht te worden.

20 APR. 2018

Datum

Ons kenmerk HBR-826180

Wij zijn bereid onze zienswijze nader toe te lichten. U kunt daarvoor contact opnemen met de heer
10.2.e

Met vriendelijke groet,

Havenbedrijf Rotterdam N.V.

10.2.e

Hoofd Legal

Bijlage: samenvatting bevindingen Natura2000-gebieden

per artikel Veegbesluit worden de wijzigingen benoemd en geven we ons oordeel (*cursief*)

Artikel 67 van het Veegbesluit ('Voordelta')

1. In het besluit van 19 februari 2008 (DRZO/2008-113; Stcrt. 2008, 41) tot aanwijzing van Voordelta als Natura 2000-gebied is in artikel 1, tweede lid, het volgende habitatype toegevoegd: H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")
2. In het in het eerste lid bedoelde besluit is in artikel 1, derde lid, de volgende soort toegevoegd: H1351 Bruinvis (*Phocoena phocoena*)
3. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting behorende bij dit besluit aangegeven wijze.

H2120 Witte duinen

Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Toelichting	Het habitatype komt met goede kwaliteit voor aan de zeezijde van Neeltje Jans en ten zuiden van de Maasvlakte. Het betreft dus relatief jonge duinbegroeiingen, ontstaan door opstuiving van zand na de aanleg van deze gebieden.

Ons oordeel inzake toevoeging H2120 Witte Duinen

Dit habitatype is het meest gevoelig voor stikstofdepositie van alle habitatypen in de Voordelta. Opname van dit type wordt onvoldoende gemotiveerd. Immers de witte duinen hadden er dan al in 2008 moeten liggen, maar volgens het besluit gaat het om relatief jonge duinbegroeiingen, ontstaan door opstuiving van zand na de aanleg van Maasvlakte en Neeltje Jans.

Artikel 60 van het veegbesluit ('Voornes Duin')

1. In het besluit van 19 februari 2008 (DRZO/2008-100; Stcrt. 2008, 41) tot aanwijzing van Voornes Duin als Natura 2000-gebied zijn in artikel 1, tweede lid, de volgende habitatypen toegevoegd: H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones H7210 *Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het Caricion *davallianae*
2. In het in het eerste lid bedoelde besluit is de instandhoudingsdoelstelling van de volgende habitatypen gewijzigd: H2130 *Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen") H2190 Vochtige duinvalleien
3. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting behorende bij dit besluit aangegeven wijze.

H2130 *Grijze duinen

- Doel** Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit Grijze duinen, kalkrijk (subtype A), Grijze duinen, kalkarm (subtype B) en Grijze duinen, heischraal (subtype C).
- Toelichting** Het habitatype Grijze duinen komt, verspreid in het gebied, vooral voor als subtype kalkrijk (subtype A) en in veel mindere mate als subtype heischraal (subtype C). Het subtype kalkarm (subtype B) komt slechts op één locatie (bij Weever's Duin) voor. Oppervlakte-uitbreiding en kwaliteitsherstel van het habitatype Grijze duinen is gewenst gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding en de grote verantwoordelijkheid van Nederland voor dit habitatype in Europa. Het beste kan dit gebeuren vanuit gedegradieerd duingrasland of ten koste van struweel. Behoud van de goede voorbeelden is om dezelfde reden van groot belang. De uitbreiding en kwaliteitsverbetering van subtype B zal geleidelijk plaatsvinden als gevolg van ontkalking van het substraat, wat een natuurlijke ontwikkeling is.

Ons oordeel inzake toevoeging H2130B kalkarme grijze duinen

Samen met H2130C heischrale grijze duinen is dit het meest stikstofgevoelige habitatype in het gebied met een KDW van 714. De toelichting geeft geen motivering voor opname. Sterker nog er moet worden getwijfeld of dit type terecht wordt toegevoegd. Het subtype B komt slechts op één locatie (bij Weever's Duin) voor. Het is niet te achterhalen waar Weever's Duin ligt. Wel staat er een klein vlak met dit habitatype in AERIUS Monitor. Op basis van de luchtfoto lijkt het niet waarschijnlijk dat het hier daadwerkelijk om kalkarm grijs duin gaat. Tot slot is van belang of het type bij de aanwijzing van het gebied in 2008 aanwezig was, dat blijkt nergens uit.

Er geldt nu een uitbreidings- en verbeterdoelstelling voor alle drie de subtypen. Over de kalkarme variant zegt de toelichting "De uitbreiding en kwaliteitsverbetering van subtype B zal geleidelijk plaatsvinden als gevolg van ontkalking van het substraat, wat een natuurlijke ontwikkeling is". Vrij vertaald betekent dit dat de uitbreiding van subtype B ten koste gaat van subtype A. Deze nuance ontbreekt in de doelstelling. Overigens is "voor het gebied Solleveld & Kapittelduinen gekozen voor een behoudsdoelstelling voor het aspect oppervlakte, vanwege de relatief geringe bijdrage aan de landelijke doelstelling". Nu het areaal in Voornes Duin aanzienlijk kleiner is dan in Solleveld & Kapittelduinen, is niet duidelijk waarom er in Voornes Duin een uitbreidingsdoelstelling geldt.

H2190 Vochtige duinvalleien

- Doel** Behoud oppervlakte en kwaliteit Vochtige duinvalleien, open water (subtype A), Vochtige duinvalleien, ontkalkt (subtype C) en Vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten (subtype D) en uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit Vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B).

Toelichting Het gebied herbergt de beste voorbeelden van Vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B) in Zuidwest-Nederland. Vanwege de grote oppervlakte en de bijzondere kwaliteit levert het gebied van oudsher een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor dit subtype. Er heeft de afgelopen jaren echter (door onder andere verbossing) wel een duidelijke afname plaatsgevonden van oppervlakte en kwaliteit. Daarom is het belangrijk dat verbetering van kwaliteit plaatsvindt vanuit verruigde delen van het habitatype. Uitbreiding oppervlakte van dit subtype mag, indien nodig, ten koste gaan van Duinbossen (H2180). Vochtige duinvalleien, ontkalkt (subtype C) komt alleen voor in de duinen van Oostvoorne en op het Groene Strand (langs het Oostvoornse Meer), met een kleine oppervlakte. Behoud van dit subtype is voldoende, gezien de beperkte potenties en de prioriteit die bij subtype B ligt. De grotere plassen en duinmeren behoren, voor zover ze met waterplanten begroeid zijn, tot Vochtige duinvalleien, open water (subtype A). Deze zijn ten dele – als gevolg van vogelkolonies – geëutrofeerd, maar gezien de opgave voor watervogels wordt geen kwaliteitsverbetering nagestreefd. Kleinere duinplassen met Vochtige duinvalleien, open water (subtype A) zijn op veel plaatsen goed ontwikkeld. Daarlangs komt op verspreide locaties ook het subtype Vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten (subtype D) voor, onder meer langs het Quackjeswater.

Ons oordeel inzake toevoeging H2190C ontkalkte vochtige duinvalleien

Het betreft de meest stikstofgevoelige variant van de vochtige duinvalleien, met een KDW van 1071. De ontkalkte vochtige duinvalleien zijn gelegen in de duinen van Oostvoorne en op het Groene Strand. De toelichting geeft geen onderbouwing voor opname van dit type.

H6430 Ruigten en zomen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B).

Toelichting Het habitatype ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B) komt met een kleine oppervlakte voor in deelgebied Groene Strand (langs het Oostvoornse Meer). Omdat het gebied niet tot de belangrijkste gebieden behoort en evenmin potenties heeft voor de brakke variant, is behoud van de huidige oppervlakte en kwaliteit van subtype B voldoende.

Ons oordeel inzake toevoeging H6430B Ruigten en zomen

Of dit type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd wordt niet gemotiveerd en is dus niet duidelijk.

H7210 *Galigaanmoerassen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype komt met een kleine oppervlakte voor aan de rand van het Waterbosch, waar recent bos is verwijderd ten behoeve van het herstellen van duinvalleien. Behoud is voldoende omdat onduidelijk is of er potenties zijn voor kwaliteitsverbetering.

Ons oordeel inzake toevoeging H7210 Galigaanmoerassen

Het betreft een stikstofgevoelig habitatype, met een KDW van 1571. De toelichting geeft geen onderbouwing voor toevoeging van dit type. Uit de toelichting lijkt het juist of het type onterecht is toegevoegd, omdat dit type voorkomt "waar recent bos is verwijderd ten behoeve van het herstellen van duinvalleien".

Artikel 61 van het 'veegbesluit' (Duinen Goeree & Kwade Hoek)

1. In het besluit van 19 februari 2008 (DRZO/2008-101; Stcr. 2008, 41) tot aanwijzing van Duinen Goeree & Kwade Hoek als Natura 2000-gebied zijn in artikel 1, tweede lid, de volgende habitattypen toegevoegd: H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken H2170 Duinen met *Salix repens* ssp. *argentea* (*Salicion arenariae*) H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied
2. In het in het eerste lid bedoelde besluit is uit artikel 1, tweede lid, het volgende habitatype verwijderd: H1320 Schorren met slijkgrasvegetatie (*Spartinion maritimae*)
3. In het in het eerste lid bedoelde besluit zijn in artikel 1, derde lid, de volgende soorten toegevoegd: H1364 Grijs zeehond (*Halichoerus grypus*) H1365 Gewone zeehond (*Phoca vitulina*)
4. In het in het eerste lid bedoelde besluit zijn de instandhoudingsdoelstellingen van de volgende habitattypen gewijzigd: H1140 Bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
5. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting behorende bij dit besluit aangegeven wijze.

H1110 Permanent overstroomde zandbanken

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit Permanent overstroomde zandbanken, Noordzee-kustzone (subtype B)

Toelichting Het habitatype Permanent overstroomde zandbanken, Noordzee-kustzone (subtype B) komt voor in de overgangszone van de Kwade Hoek naar het Natura 2000-gebied Voordelta. Omdat de afgrenzing tussen beide gebieden geen ecologische betekenis heeft, moet behoud van het habitatype in samenhang worden gezien met het behoud in de Voordelta. Daarbij is het de verwachting dat de kust binnen het gebied Duinen Goeree & Kwade Hoek, als gevolg van natuurlijke ontwikkelingen, verder zal verzanden.

Dat betekent dat ook het subtype getijdengebied (subtype A) kan ontstaan en/of een verschuiving naar Slik- en zandplaten (H1140) zal plaatsvinden, wat niet bezwaarlijk is.

20 APR. 2018

Datum
Ons kenmerk

Ons oordeel inzake toevoeging H1110B - Permanent overstromde zandbanken

Het type is niet gevoelig voor stikstofdepositie. Deze toevoeging lijkt in strijd met de begrenzing van het gebied, zoals toegelicht in paragraaf 3.3 en 3.4 van het Aanwijzingsbesluit. De zeewaartse grens ligt op de gemiddelde laag-laagwaterlijn, H1110B ligt onder L.A.T.. Verwacht wordt dat verzanding door natuurlijke omstandigheden kan optreden, of dit ook door onnatuurlijke omstandigheden is toegestaan is zeer de vraag.

H1140 Slik- en zandplaten

- Doel** Behoud oppervlakte en kwaliteit Slik- en zandplaten, getijdengebied (subtype A) en Slik- en zandplaten, Noordzee-kustzone (subtype B).
- Toelichting** Het habitatype komt voor op de Kwade Hoek (in aansluiting op het gebied Voordelta), vooral in de vorm van subtype Noordzee-kustzone (subtype B), maar - in de overgangszone naar de schorren - ook in de vorm van subtype getijdengebied (subtype A). Er zijn geen aanwijzingen voor negatieve kwaliteitsbeïnvloeding door menselijke activiteiten. Het doel voor kwaliteit is daarom, in tegenstelling tot de landelijke verbeteropgave, op behoud gezet.

Ons oordeel inzake toevoeging H1140B - Slik- en zandplaten Noordzee-kustzone

Er gold al een doelstelling voor subtype A (getijdengebied), nu ook voor subtype B. Of dit type in 2008 al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd wordt niet onderbouwd.

H2170 Kruiwilgstruwelen

- Doel** Behoud oppervlakte en kwaliteit.
- Toelichting** Het habitatype komt met een kleine oppervlakte voor op enkele locaties aan de zuidwestkant van Kwade Hoek.

Ons oordeel inzake toevoeging H2170 Kruiwilgstruwelen

H2170 is het minst stikstofgevoelige duinhabitatype, met een KDW van 2286. De toelichting geeft geen motivering voor (terechte) toevoeging van dit type.

H2180 Duinbossen

- Doel** Behoud oppervlakte en kwaliteit Duinbossen, binnenduinrand (subtype C).
- Toelichting** Het habitatype Duinbossen, binnenduinrand (subtype C) komt verspreid voor in het gebied, met een vrij beperkte oppervlakte en een matige kwaliteit. Behoud is voldoende, omdat de potenties voor kwaliteitsverbetering in dit gebied relatief beperkt zijn.

Ons oordeel inzake toevoeging H2180C Duinbossen binnenduinrand

Uit de motivering kan niet worden afgeleid dat het type terecht is toegevoegd. Het betreft een stikstofgevoelig habitatype, met een KDW van 1786. Het habitatype komt verspreid voor in het gebied, met een vrij beperkte oppervlakte en een matige kwaliteit.

H6430 Ruigten en zomen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit Ruigten en zomen, Harig wilgenroosje (subtype B).

Toelichting Ruigten en zomen, Harig wilgenroosje (subtype B) betreft een sterk bedreigde en in het duingebied zeldzame brakke variant van het habitatype Ruigten en zomen, gekenmerkt door heemst en echt lepelblad. Door de grote dynamiek bestaan in de Kwade Hoek goede mogelijkheden voor duurzaam behoud van het habitatype. Andere voorbeelden van dit habitatype met heemst in Zuidwest-Nederland zijn verdwenen of als gevolg van verzoeting veel moeilijker duurzaam te behouden.

Ons oordeel inzake toevoeging toevoeging H6430B - Ruigten en zomen

Of dit type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd wordt niet gemotiveerd en is dus niet duidelijk.

Artikel 59 van het veegbesluit (Meijendel & Berkheide)

1. In het besluit van 25 april 2013 (PDN/2013-097; Stcrt. 2013, 12211) tot aanwijzing van Meijendel & Berkheide als Natura 2000-gebied zijn in artikel 1, tweede lid, de volgende habitatypen toegevoegd: H2110 Embryonale wandelende duinen H3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met bentische Chara spp. vegetaties H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
2. In het in het eerste lid bedoelde besluit zijn in artikel 1, derde lid, de volgende soorten toegevoegd: H1149 Kleine modderkruiper (Cobitis taenia) H1166 Kamsalamander (Triturus cristatus)
3. In het in het eerste lid bedoelde besluit is de instandhoudingsdoelstelling van het volgende habitatype gewijzigd: H2190 Vochtige duinvalleien
4. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting behorende bij dit besluit aangegeven wijze.

H2110 Embryonale duinen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype komt langs vrijwel de gehele kustlijn voor in de zeereep. Het breidt zich enerzijds zeewaarts uit, anderzijds gaat het door successie over in witte duinen (H2120).

Ons oordeel inzake toevoeging H2110 – Embryonale duinen

Het type is gevoelig voor stikstofdepositie, met een KDW van 1429. Dat is hoger dan andere duinhabitattypen zoals de grijze duinen, terwijl de embryonale duinen door hun ligging direct langs het strand doorgaans minder achtergronddepositie ervaren. Er is geen onderbouwing dat het type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was. Het is niet duidelijk of er sprake is van overschrijding van de KDW.

H2190 Vochtige duinvalleien

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, open water (subtype A), vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B), vochtige duinvalleien, kalkarm (subtype C) en vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten (subtype D).

Toelichting Het habitattype komt, met een vrij grote oppervlakte, verspreid in het gebied voor. Alleen het subtype C (kalkarm) komt slechts met een kleine oppervlakte voor (en alleen in Meijendel). In dit gebied zijn door waterwinning de valleien over grote delen van het gebied te nat (door hoge waterstanden in infiltratieplassen) en/of dichtgegroeid. Er zijn reeds verscheidene inspanningen verricht om het habitattype vochtige duinvalleien te herstellen. De duinregeratie-projecten leveren een belangrijke bijdrage aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. De uitbreiding en kwaliteitsverbetering van subtype C zal geleidelijk plaatsvinden als gevolg van ontkalking van het substraat, wat een natuurlijke ontwikkeling is.

Ons oordeel inzake toevoeging Vochtige duinvalleien

Het betreft de meest gevoelige variant van het habitattype vochtige duinvalleien met een KDW van 1071. Waar het type precies voor komt is niet duidelijk aangegeven. Of het type ten tijde van de aanwijzing (in 2013) al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd, wordt niet gemotiveerd. De doelstelling is uitbreiding oppervlak en verbetering kwaliteit. Waarom voor deze doelstelling (en niet voor behoud, zoals bijvoorbeeld in Kennemerland-Zuid) is gekozen, wordt niet gegeven en is dus niet duidelijk.

H3140 Kranswierwateren

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitattype komt voor in infiltratieplassen in Berkheide, met een waterhuishouding die afwijkt van die in vochtige duinvalleien (H2190). Het periodiek handhaven van de pioniersituatie is noodzakelijk voor het behoud van het type, wat overeenkomt met de huidige vorm van regulier/groot onderhoud. Behoud is voldoende omdat het habitattype al relatief veel voorkomt in het gebied en de kwaliteit goed is.

Datum
Ons kenmerk

Ons oordeel inzake toevoeging H3140 –Kranswierwateren

Er zijn drie subtypen kranswierwateren, met alle een verschillende KDW. Die van hogere zandgronden (KDW 571), laagveengebieden (KDW 2143) en in afgesloten zeearmen (niet gevoelig). In het besluit wordt niet benoemd om welk type het gaat. Uitgaande van het type van hogere zandgronden wordt hiermee een habitatype geïntroduceerd dat gevoeliger is dan alle overige habitatypes in het gebied. Er zal zeker sprake zijn van overschrijding van de KDW, omdat de achtergronddeposities zelfs op zee al hoger zijn. Of het type ten tijde van de aanwijzing (in 2013) al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd, wordt niet gemotiveerd en is dus niet duidelijk.

H6430 Ruigten en zomen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A).

Toelichting Het habitatype ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A) komt met een kleine oppervlakte en een matige kwaliteit op twee locaties in Meijndel voor (langs de randen van Bierlap).

Ons oordeel inzake toevoeging H6430 Ruigten en zomen moerasspirea

Of dit type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd wordt niet gemotiveerd en is dus niet duidelijk.

Artikel 58 van het veegbesluit (Coepelduynen)

1. In het besluit van 23 december 2009 (PDN/2009-096; Stcr. 2009, 19769) tot aanwijzing van Coepelduynen als Natura 2000-gebied zijn in artikel 1, tweede lid, de volgende habitatypes toegevoegd: H2110 Embryonale wandelende duinen H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied
2. In het in het eerste lid bedoelde besluit is de instandhoudingsdoelstelling van het volgende habitatype gewijzigd: H2190 Vochtige duinvalleien
3. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting behorende bij dit besluit aangegeven wijze.

H2110 Embryonale duinen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype komt langs vrijwel de gehele kustlijn voor in de zeereep. Het breidt zich enerzijds zeewaarts uit, anderzijds gaat het door successie over in witte duinen (H2120).

Ons oordeel inzake toevoeging H2110 – Embryonale duinen

Het type is gevoelig voor stikstofdepositie. Dat is hoger dan andere duinhabitatypes zoals de grijze duinen, terwijl de embryonale duinen door hun ligging direct langs het strand doorgaans minder achtergronddepositie ervaren. Er is geen onderbouwing voor de conclusie dat het type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was.

20 APR. 2018

Datum
Ons kenmerk

H2180 Duinbossen

- Doel** Behoud oppervlakte en kwaliteit duinbossen, binnenduinrand (subtype C).
- Toelichting** Het habitatype duinbossen (binnenduinrand) komt vooral aan de noordoostkant van het gebied voor en in mindere mate aan de zuidkant. De kwaliteit is deels goed, deels matig. Behoud is voldoende, omdat de mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering beperkt zijn.

Ons oordeel inzake toevoeging H2180C – Duinbossen binnenduinrand

Dit type is gevoelig voor stikstofdepositie, met een KDW van 1786. Of er sprake is van overschrijding van de KDW is niet duidelijk. Indien dit het geval is zijn de mogelijkheden voor herstel- en beheermaatregelen beperkt. Er is geen onderbouwing voor de conclusie dat het type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was.

H2190 Vochtige duinvalleien

- Doel** Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B) en vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten (subtype D).
- Toelichting** Het habitatype vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B) en hoge moerasplanten (subtype D) is over een beperkte oppervlakte redelijk ontwikkeld aanwezig. Er zijn potenties voor het verbeteren van de kwaliteit van het habitatype in het gebied; hiervoor worden reeds inspanningen geleverd. Voor de oppervlakte van het habitatype in dit gebied zijn de mogelijkheden volledig benut.

Ons oordeel inzake toevoeging H2190D Vochtige duinvalleien hoge moerasplanten

Of dit type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd wordt niet gemotiveerd en is dus niet duidelijk.

Artikel 68 van het veegbesluit (Grevelingen)

1. In het besluit van 4 juli 2013 (PDN/2013-115; Stcr. 2013, 19978) tot aanwijzing van Grevelingen als Natura 2000-gebied zijn in artikel 1, derde lid, de volgende soorten toegevoegd: H1364 Grijs zeehond (*Halichoerus grypus*) H1365 Gewone zeehond (*Phoca vitulina*)
2. In het in het eerste lid bedoelde besluit is de instandhoudingsdoelstelling van het volgende habitatype gewijzigd: H2130 *Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
3. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting behorende bij dit besluit aangegeven wijze.

20 APR. 2018

Datum
Ons kenmerk

H2130 *Grijze duinen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit grijze duinen, kalkrijk (subtype A).
Toelichting Het habitatype grijze duinen, kalkrijk (subtype A) komt met goede kwaliteit voor. Het betreft jonge begroeiingen die in circa 30 jaar onder invloed van begrazing zijn ontstaan op het eiland Hompelvoet. Behoud van de oppervlakte is, gezien de historische ontstaanswijze, voldoende.

Ons oordeel inzake toevoeging H2130A – grijze duinen kalkrijk

Het type is gevoelig voor stikstofdepositie, met een KDW van 1071. Het is niet duidelijk waar het type voor komt. Er is geen onderbouwing dat het type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was.

Artikel 62 van het veegbesluit (Nieuwkoopse Plassen & De Haeck)

1. In het besluit van 25 november 2013 (PDN/2013-103; Stcr. 2014, 122) tot aanwijzing van Nieuwkoopse Plassen & De Haeck als Natura 2000-gebied is in artikel 1, derde lid, de volgende soort toegevoegd: H1163 Rivieronderpad (*Cottus gobio*).
2. In het in het eerste lid bedoelde besluit is de instandhoudingsdoelstelling van het volgende habitatype gewijzigd: H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones.
3. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting behorende bij dit besluit aangegeven wijze.

H6430 Ruigten en zomen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A) en ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B).
Toelichting Het habitatype ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A) komt verspreid in het gebied voor op enkele percelen, voornamelijk rond de Noordeinderplas. De vegetatie is mede van belang voor enkele vogelsoorten en de noordse woelmuis (H1340). Het habitatype ruigten en zomen, harig wilgenroosje (subtype B) komt met een beperkte oppervlakte en een matige kwaliteit voor in het uiterste noorden van het gebied en bij Zuidhoek. Omdat het gebied niet tot de belangrijkste gebieden behoort en evenmin potenties heeft voor de brakke variant, is behoud van de huidige oppervlakte en kwaliteit van subtype B voldoende.

Ons oordeel inzake toevoeging H6430 – Ruigten en zomen

Of dit type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd wordt niet gemotiveerd en is dus niet duidelijk.

Artikel 26 van het 'veegbesluit' (Rijntakken)

1. In het besluit van 23 april 2014 (PDN/2014-038; Stcrt. 2014, 12056) tot aanwijzing van Rijntakken als Natura 2000-gebied is in artikel 1, tweede lid, het volgende habitattype toegevoegd: H9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)
2. In het in het eerste lid bedoelde besluit is de instandhoudingsdoelstelling van de volgende habitattypen gewijzigd: H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones H91E0 *Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)
3. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting behorende bij dit besluit aangegeven wijze.

H9120 Beuken-eikenbossen met hulst

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitattype komt alleen langs de IJssel voor, op verschillende locaties: bij de Hezenberg, bij Klooster Hulsbergen, bij Fortmond en bij Gorssel (Eester Loo). In de eerste drie gevallen komt het in combinatie met andere boshabitattypen voor (H91E0B en H91F0). In alle gevallen gaat het om oude bosgroeiplaatsen en deels zijn het tevens oude eikenopstanden. Behoud is voldoende, omdat de kwaliteit goed genoeg is.

Ons oordeel inzake toevoeging H9120 Beuken-eikenbossen met hulst

Dit habitattype is gevoelig voor stikstof, met een KDW van 1429. Of dit type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd wordt niet gemotiveerd en is dus niet duidelijk.

H91E0 *Vochtige alluviale bossen

Doel Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, zachthoutoibossen (subtype A), behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, essen-iepenbossen (subtype B) en uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen (subtype C).

Toelichting Binnen het Habitatrictlijngebied komen zachthoutoibossen (subtype A) plaatselijk over een aanzienlijke oppervlakte voor. Het deelgebied Gelderse Poort omvat enkele van de beste voorbeelden hiervan in ons land, zowel buitendijks als binnendijks. Verbetering van de kwaliteit kan gebaat zijn bij het realiseren van kerngebieden. Behoud van dit subtype heeft betrekking op een areaal van circa 420 ha binnen het Habitatrictlijngebied, waarvan circa 330 ha buitendijks. Van het subtype essen-iepenbossen (subtype B) is de oppervlakte in de Rijntakken gering, maar landelijk gezien relatief groot. Nederland is voor dit bostype van zeer groot belang. Langs de IJssel liggen de belangrijkste bestaande essen-iepenbossen, hier is

20 APR. 2018

Datum

Ons kenmerk

kwaliteitsverbetering mogelijk. Voor uitbreiding liggen er naast de uiterwaarden van de IJssel ook in andere delen van de Rijntakken kansen. Het subtype beekbegeleidende bossen (subtype C) komt met een relatief grote oppervlakte voor in de Havikerwaard (deels met goede kwaliteit) en voorts met kleine oppervlakten elders in deelgebied Uiterwaarden IJssel en in deelgebied Gelderse Poort. Er zijn mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering en (binnendijkse) uitbreiding.

Ons oordeel inzake toevoeging H91E0C Vochtige alluviale bossen

Dit habitatype is gevoelig voor stikstof, met een KDW van 1429. Of dit type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd wordt niet gemotiveerd en is dus niet duidelijk.

Artikel 63 van het 'veegbesluit (Zouweboesem)

1. In het besluit van 4 juli 2013 (PDN/2013-105; Stcrt. 2013, 19978) tot aanwijzing van Zouweboezem als Natura 2000-gebied is in artikel 1, tweede lid, het volgende habitatype toegevoegd: H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
2. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het in het eerste lid van dit artikel bedoelde besluit wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting behorende bij dit besluit aangegeven wijze.

H91E0 *Vochtige alluviale bossen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige alluviale bossen, zachthoutoobossen (subtype A) en vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen (subtype C).

Toelichting Het habitatype komt met een beperkte oppervlakte voor rond de eendenkooi aan de noordkant van het gebied. Vochtige alluviale bossen, zachthoutoobossen (subtype A) bestaat uit wilgengriend, vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen (subtype C) uit opgaand bos. De kwaliteit is niet hoog, maar er zijn weinig mogelijkheden voor verbetering. Uitbreiding heeft in dit gebied geen prioriteit.

Ons oordeel inzake toevoeging H91E0C Vochtige alluviale bossen

Type C is gevoelig voor stikstof. Of dit type ten tijde van de aanwijzing al aanwezig was en daarom terecht wordt toegevoegd wordt niet gemotiveerd en is dus niet duidelijk.